

2015A .1

1. נתונים שני חומרים, I, II. חומר I מורכב מאטומים מסוג A עם גורם מבנה f_A . לחומר

מבנה סריג טטראגונלי עם וקטורי בסיס פרימיטיביים $\vec{a} = a\hat{x}, \vec{b} = a\hat{y}, \vec{c} = c\hat{z}$, נתון

חומר II בעל מבנה סריגי זהה, אך עם שני אטומים בכל תא יחידה $a = 1.5 \text{ \AA}; c = 2.0 \text{ \AA}$

פרימיטיבי, כאשר האטום השני מסוג B עם גורם מבנה f_B במרכז תא היחידה. מקרינים

אבקה של כל אחד מהחומרים באורך גל של $1.0 \text{ \AA}$.

(א) מהי זווית הפיזור הקטנה ביותר המתקבלת מפיזור מאבקה של חומר I? (10%)

(ב) מהי זווית הפיזור הקטנה ביותר המתקבלת מפיזור מאבקה של חומר II, בהנחה שאטום

B זהה לאטום A? (10%)

(ג) נתון חומר עם A ו B אטומים לא זהים, כאשר $f_A = 2f_B$. מהן 3 זוויות הפיזור

הקטנות ביותר מחומר זה? (15%)

(ד) מהו היחס בין עוצמות הפיזור בשלושת הזוויות שמצאת בסעיף (ג)? (15%)

נתון סריג אורתורומבי עם הצלעות $3a, 4a, 5a$. בקודקודי התיבה נמצאים אטומים עם גורם מבנה f_1 .
 א. (15%) מהן 6 הזוויות ההסחה הראשונות עבור הסריג האורתורומבי.

נוסיף באמצע הפאה הקטנה אטום נוסף, עם גורם מבנה f_2 . נערך ניסוי פיזור קרני X באורך גל $\lambda = a$ מאבקה של החומר המתואר.

ב. (20%) מתוך השש, אילו זוויות יישארו כאשר $f_1 = f_2$? אילו זוויות יישארו כשאר $f_1 = -f_2$?

נתון גביש סריג טטרגונלי עם וקטורי סריג $a = a\hat{x}, b = a\hat{y}, c = c\hat{z}$ (לא אבקה!). מפזרים מגביש זה קרן X במישור xy בזווית α עם ציר ה-x.

ג. (15%) כאשר הקרן מתפזרת אלסטית ממישור (hkl) -שכזכור G_{hkl} מצביע בכיוון המאונך לו - יש להראות כי הזוויות היחידות שיתנו החזרה יקיימו:

$$h \cos \alpha + k \sin \alpha = -\frac{\lambda a}{2} \left(\frac{h^2 + k^2}{a^2} + \frac{l^2}{c^2} \right)$$

פיזור מגביש מנגן פלואורי

לגביש של MnF_2 שריג סטרגונלי עם קבועי שריג a ו- c . האטומים נמצאים בנקודות הבאות:

$$Mn: (0,0,0); \frac{1}{2}(a,a,c)$$

$$F: a(u,u,0); a(1-u,1-u,0); a(\frac{1}{2}+u, \frac{1}{2}-u, \frac{c}{2a}); a(\frac{1}{2}-u, \frac{1}{2}+u, \frac{c}{2a})$$

באשר $u \sim 0.3$.

1. רשמו את וקטורי השריג הפרימיטיביים ואת וקטורי השריג ההופכי.

2. חשבו את העוצמה היחסית של פיזור קרני X ממישור (h,k,l) , אם גורמי המבנה של Mn ושל F

הם f_1, f_2 בהתאמה.

3. הסבירו מדוע התרומה של Mn לעוצמת הפיזור מתאפסת עבור $h+k+l$ אי זוגיים.